

N:o 19.

Ank. till Riksd. Kansli den 5 Maj 1885, kl. 2 e. m.

*Andra Kammarens Första Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 8,
angående väckt fråga om vaccinationstvängets afskaffande.*

I en inom Andra Kammararen väckt motion (N:o 79) har Herr *P. A. Siljeström* bragt å bane frågan om vaccinationstvängets afskaffande.

Härom nu gällande bestämmelser finnas i Kongl. reglementet för skyddskoppypningen i riket den 29 September 1853 samt Kongl. kungörelsen angående ändring i detta reglemente den 20 Mars 1874.

§ 1 af förstnämnda reglemente innehåller i mom. a: »Det skall åligga föräldrar, fosterföräldrar och målsmän, utan undantag, att låta med skyddskoppor ympa, eller, som det vanligen kallas, vaccinera de till deras omvårdnad hörande barn, innan dessa uppnått 2 års ålder. Denna skyldighet att undergå vaccinering gäller äfven i afseende på barn och andra personer, hvilka redan hunnit högre ålder, utan att styrkas kan, det de antingen haft smittkoppor, eller blifvit med framgång vaccinerade.»

Vidare föreskrifves i § 2: »Ingen må i allmän skola, läro- eller uppfostringsanstalt intagas, utan att vederbörligen styrkes, att den ifrågavarande personen antingen haft smittkoppor eller blifvit med framgång vaccinerad, eller ock att vid ympning, inom högst fem år förut verkställd af dertill behörig person, skyddskoppor icke genom ympningen uppkommit.»

Med afseende på förnyad ympning med skyddskoppor (revaccination) stadgas i § 6, att hvar och en, som har tillsyn öfver vaccinationen eller bestyr dermed, bör låta sig angeläget vara att, såväl i allmänhet, som i synnerhet då något fall af smittkoppor i orten yppats, befrämja revaccinationen och stärka allmänhetens förtroende till densamma.

Angående påföljd för uraktlåtenhet af vaccination innehåller § 23, mom. a: »Underlåter, utan laga förfall, någon af föräldrar, målsmän, husbönder eller andra, hvilka hafva icke vaccinerade barn under sin vård, att sist inom 2 år efter barnets födelse låta detsamma vaccineras, eller vägrar att å tid och ställe, som af vederbörande blifvit bestämda och kungjorda, inställa barn eller tjenstehjon, som icke bevisligen varit med framgång vaccineradt eller haft smittkoppor, eller ock, vid vaccinatörens besök i huset, den vaccinationsskyldige undanhåller, eller på ett eller annat sätt lägger hinder i vägen för vaccinationens verkställande, förelägge sockennämnden eller vederbörande polismyndighet den sålunda försumlige eller tredskande viss tid, inom hvilken, vid vite af 1 rdr till 3 rdr 16 skillingar banko, den uraktlåtna vaccinationen bör vara verkställd. Försummas äfven detta, uttagas de förfallna böterna och ny tid, med fördubbladt vite, förelägges. Följer äfven nu icke rättelse, anmäles förhållandet hos Vår Befallningshafvande, som i anledning deraf vidtager den åtgärd, hvartill omständigheter och gällande författningar föranleda.»

Genom ofvannämnda Kongl. kungörelse den 20 Mars 1874 ålägges pastorsembetet att hvarje gång, då förteckning å barn, hvilka inträdt i skolåldern, bör skolrådet meddelas, tillika till vaccinationsföreståndaren aflemna särskild uppgift å de i sådan förteckning upptagna barn, hvilka icke blifvit med framgång vaccinerade. I samma kungörelse ställes ock en allvarlig erinran till enhvar, i hvad på honom ankommer, att ställa sig föreskrifterna i skyddskoppypningsreglementet till noggrann efterlefnad, vid äfventyr, som ej mindre i samma reglemente, än ock i allmän lag angående ansvar för försummelse af tjensteåligganden finnes stadgadt.

Till skyddskoppypningens befrämjande utgick sedan början af år 1855 af statsmedel ett belopp af 3,600 rdr, hvartill kom, enligt Kongl. brefvet den 9 December 1812, räntan å det genom kollektur då sam-

lade och under Sundhetskollégii förvaltning ställda kapital, utgörande 3,750 rdr. Till 1874 års Riksdag föreslog Kongl. Maj:t, med anledning af en utaf Sundhetskollégium i ämnet gjord framställning, att statsanslaget måtte förhöjas med 3,900 kronor. Detta förslag tillstyrktes af Stats-Utskottet och bifölls af Riksdagens båda Kamrar utan diskussion. Anslaget, hvilket sålunda kom att utgöra 7,500 kronor, höjdes vid 1877 års riksdag, på Kongl. Maj:ts förslag, till sitt nuvarande belopp 7,700 kronor, på samma gång som den här ofvan nämnda, genom kollektorer insamlade fonden å 3,750 kronor indrogs till statsverket.

I Medicinalstyrelsens berättelse för år 1882 är följande redogörelse lemnad för vaccinationsanslagets förvaltning under nämnda år.

Inkomster:

Behållning från år 1881.....	kr.	5,511: 25.
Statsanslag	»	7,700: 00.
		<hr/>
	Summa kr.	13,211: 25.

Utgifter:

Arfvoden för biträde vid vaccinationskontoret.....	kr.	400: 00.
» till vaccindepotföreståndarne	»	3,700: 00.
Belöningar: Medaljer.....	kr.	200: 29.
Ympinstrument	»	330: 00.
Penningar	»	2,325: 00.
		» 2,855: 29.
Understöd åt behöfvande vaccinatorer	»	150: 00.
Diverse utgifter	»	155: 95.
		<hr/>
	Tillsammans kr.	7,261: 24.
Behållning till år 1883.....	»	5,950: 01.
		<hr/>
	Summa kr.	13,211: 25.

Ur Medicinalstyrelsens berättelse för år 1882 må ock följande uppgifter meddelas.

Antalet lefvande födde år 1881 utgjorde 132,804, antalet af de år 1882 med framgång vaccinerade 107,549; den senare siffran är 81 procent af den förra. Samma procent var störst i Vesternorrlands och Jemtlands län (= 89) och minst i Göteborgs och Bohus län (= 66).

Antalet revaccinerade år 1882 utgjorde 6,532, och af dessa kommo 5,585 på Jemtlands län — i 14 af rikets län hade ingen revaccination förekommit. Dessutom revaccinerades af nyvärfvadt manskap 3,210 man, hvarvid äkta vaccinkoppor erhöles af 983; resultatet blef osäkert för 340 och intet för 1,887.

Ur vederbörande läkares rapporter för nämnda år om vaccinationen inhemtas, att endast i sällsynta undantagsfall svårigheter mött vaccinatören från föräldrarnes sida. Så förmäles från ett distrikt, att inom separatistförsamlingarna påträffats barn, hvilka af föräldrarne undandragits vaccinationen såsom onödig, och ifrån ett annat distrikt, att föräldrarne i åtskilliga byar i allmänhet visat stor afvoghet mot vaccinationen. Från ett tredje distrikt meddelas, att föräldrarne till de öfverårige ovaccinerade vid vite ålagts att låta vaccinera barnen.

Vid 1856—1858 årens riksdag föreslog en motionär i Borgareståndet, att sådana ändringar måtte vidtagas i gällande skyddskoppympningsreglemente, att det måtte komma att bero af vederbörande föräldrars och målsmäns fria vilja, huruvida barn skulle undergå vaccination eller icke. De i nämnda reglemente förekommande tvångsstadgandena vore, enligt motionärens åsigt, dels obehöfliga, då ett allmänt förtroende för vaccinationen förefunnes i landet, dels i vissa fall otillämpliga, så vida man icke skulle djupt såra den menskliga känslan. I det senare afseendet anfördes, att det funnes vissa läkare — homöopater och hydro-pater — hvilka ogillade vaccinationen, samt att de föräldrar, hvilka gifvit sitt förtroende åt sådana läkare, så mycket mindre ville låta vaccinera sina barn, som olycksfall, om ock mycket sällan, förekommit, då genom den goda sakens missbruk venerisk smitta, lamhet eller annan obotlig sjukdom blifvit en följd af vaccinationen. Vid sådant förhållande syntes det ej vara rätt, att kronobetjeningen skulle åläggas att slita barnet ur moderns armar för att framhafva det till en operation, som efter moderns öfvertygelse, så villfarande denna än vore, kunde för barnet hafva förderliga och lifsfarliga följder. Dessa undantagsfall af misstro till vaccinationen vore visserligen ej så talrika, att motionären ansåge lagstiftningen ensamt derå böra göra afseende; men då, såsom ofvan blifvit anfördt, tvångsstadgandena vore obehöfliga, så föreslog motionären ändringar i reglementet i den syftning, att det stadgade ovilkorliga åliggandet för föräldrar och målsmän att befordra barn till undergående af vaccination skall upphöra, så att ansvar för urakt-

låtenhet i detta hänseende icke skulle ega rum i det fall, att den befunnes föranledd af brist på förtroende till vaccinationen, och i andra fall ej tillämpas förr, än två gifna förelägganden att inställa barn till vaccination visat sig vara utan verkan, äfvensom att det i 2 § förekommande stadgande om hinder för ej vaccinerad person att intagas i allmän skola, läro- eller uppfostringsanstalt skulle upphävas.

Allmänna Besvärs- och Ekonomi-Utskottet, till hvilket motionen hänvisades, gjorde den anmärkningen, att, om motionärens förslag blefve antaget, hvar och en skulle kunna underlåta vaccinationens begagnande, under förebärande af misstroende till densamma. Men då erfarenheten under den längre tid, vaccinationen varit i riket allmännare begagnad, fullkomligen bekräftat nyttan af detta försigtighetsmått mot koppsmittan, vore det i hög grad betänkligt att sålunda borttaga omförmälda skyddsmedel, hvilket jemväl blifvit af regeringen, efter sakkunnig myndighets hörande, för kort tid sedan å nyo påbudet. I följd häraf och då Utskottet ansåg lagstiftningen böra, i sådana fall, med åsidosättande af enskildes åsigtter och tycken, afse det allmännas säkerhet och fördel, hemställde Utskottet, att motionen icke måtte till någon Rikets Ständers åtgärd föranleda.

Motionen blef ock i samtliga stånden afslagen, i Preste- och Bondestånden utan diskussion. Inom Ridderskapet och Adeln uppträdde en talare *för* motionen, andragande dels den med vaccinationen möjliga förbundna våda, dels betänkligheten af att medelst tvångslagar förbinda en hvar att nyttja ett om än aldrig så helsosamt preservativ mot en sjukdom; två talare uppträdde *mot* densamma. Då ärendet förekom i Borgareståndet, uppträdde endast *en* talare *för*, men *fyra mot* motionen.

Frågan förekom äfven vid 1859—1860 årens riksdag, då en motionär inom Ridderskapet och Adeln, i uppgifvet syfte att slita ett af de många onaturliga och förderfliga band, som hvilat öfver individen och samhället, föreslog, att reglementet för skyddskoppypningen måtte så till vida till all gällande kraft upphävas, att det icke blir bindande för någon annan än den, som själf vill för sig eller barn underkasta sig dess förordnanden. De skäl, motionären anförde för sitt förslag, voro, att vaccinationen ej vore något ofelbart preservativ mot koppsjukdomen; att vaccinationen kunde medföra vådor; att det vore orimligt att tvinga en person till användande af ett föregifvet preservativmedel, då i alla andra sjukdomsfall människan hade frihet

att välja eller förkasta de läkemedel, som räckt henne; att det vore en grof inkonsequens i lagstiftningen att bibehålla tvångsypningen såsom skyddsmedel mot en sjukdom, som haft så lång tid på sig att modifieras och acklimatiseras, sedan man insett behovet af att upphäva karantäner och gränskordonger mot koleran, hvilken uppträdt såsom en lika härjande, men vida yngre epidemi än kopporna.

Allmänna Besvärs- och Ekonomi-Utskottet afstyrkte äfven denna motion, under återopande af samma grunder, som Utskottet vid föregående riksdag i samma ämne anfört, och motionen afslogs i samtliga stånden utan diskussion.

Samma motion väcktes af samme motionär äfven vid följande, 1862—1863 årens riksdag. Allmänna Besvärs- och Ekonomi-Utskottet, som äfven nu afstyrkte motionen, dels instämde uti de skäl, som Utskottet vid föregående riksdagar anfört, dels tillade följande. Om det än ej kunde jäfvas, att någon gång vaccinationen medförde men, som enligt vetenskapens vittnesbörd kunde tillskrivas den af motionären antydda anledning, vore dock dessa fall ganska sällsynta och ingalunda jämförliga med de ständiga exempel på koppsjukdomens fruktansvärda följder, hvilka, under form af obotlig blindhet och andra svåra lyten, bevittnades af en snart alldeles afgången generation. Men likasom i allmänhet ett för något visst ändamål gagneligt medel, hvilket vårdslöst användt, möjligen kunde verka skadligt, icke derföre borde förkastas, men försigtigt handteras; likaså måste förekommandet af de skadliga verkningar motionären återopat, så vidt möjligt vore, beredas genom sträng tillsyn, att de för sådant syfte genom skyddskoppyningsreglementet redan meddelade föreskrifter noggrant iakttoges. För öfrigt och då motionären yrkade frihet och sjelfbestämningsrätt i detta fall, beginge han samma fel, som han klandrade, i det han nemligen derjemte fordrade, att en hvar skulle för sig och sina barn ega att antaga eller förkasta ifrågavarande skyddsmedel. Ty antingen motionären medgäfvade eller förnekade statens rätt att, utan afseende på mindre upplysta föräldrars godtycke, äfven till de späda barnen utsträcka den allmänna helsovården, och antingen han betraktade det viljelösa barnet såsom en individ i samhället med sjelfbestämningsrätt, eller icke, torde det befinnas lika inkonsequent att åt en fader eller målsman öfverlemna rätt att i omförmälda hänseende förfoga öfver barnet, hvilket, hunnet till mogen ålder, till äfventyrs kunde omfatta

annan åsigt än den af dess fader eller motionären hysta. Att den af motionären gjorda jemförelse med karantänsinrättningarne lemnade något stöd för hans förslag, måste Utskottet jemväl bestrida, alldestund dessa anstalter afskaffats just af det skäl, att de befunnits ej befordra ändamålet, hvilket icke kunde sägas vara förhållandet med ifrågavarande skyddsmedel, som också med stort förtroende af allmänheten omfattades; och att koppsmittan, hvars härjningar, efter att hafva fortvarat i sekler, afstannade i samma mån vaccinationens användande vann utbredning, skulle i Sverige numera vara »acklimatiserad» i den mening motionären derunder begrepe, hvilade på en lös förmodan, men vore i ingen måtto bevisadt.

Äfven denna gång blef motionen i samtliga stånden afslagen. Endast i Borgareståndet uppstod om densamma någon diskussion, i det två talare, hufvudsakligen framhållande de vådor vaccinationen kunde medföra, yttrade sig välvilligt om motionen, en talare deremot understödde Utskottets förslag.

Efter sistnämnda tid — år 1863 — har, så vidt Utskottet har sig bekant, denna fråga icke vid riksdagen bragts på tal, förr än genom den nu föreliggande motionen, för hvars innehåll en sammandragen redogörelse här må lemnas.

Motionären omnämner till en början, att sonen till en person, boende i staden Arboga, blifvit vägrad tillträde till lägre allmänna läroverket derstädes, emedan han icke kunnat förete vaccinationsbevis. Gossens fader, som anser stor våda förbunden med vaccinationen, har ej låtit vaccinera något af sina barn. Han har nu bragts i den nödvändigheten att antingen se sin son gå i mistning af fördelen att njuta undervisning i statens läroverk eller ock att underkasta sig ett vilkor, som sårar hans samvete och dessutom är både onaturligt och omotiveradt. Det är nemligen, enligt motionärens åsigt, obegripligt, huru närvaron af en frisk lärjunge i skolan skall kunna vara farlig för medlärjungarne, eller huru införandet af ett smittämne i blodet skulle vara det, som gör honom ofarlig. Om dessutom skolkamraterna äro vaccinerade, borde, för den händelse vaccinationsläran vore sann, någon fara för smitta icke komma i fråga. Härtill komme, att t. ex. skolläraren ingalunda vore förpligtad att låta revaccinera sig, fastän vaccinens kraft hos honom kanske för länge sedan vore försvunnen, äfvensom att vaccination eller revaccination icke föreskrifvits såsom

vilkor för intagning i tillämpningsskolor, enskilda skolor o. s. v. Någon sanitär olägenhet hade dock hittills icke försports såsom följd af denna uraktlåtenhet af skollagstiftningen. För öfrigt borde väl vaccinationsväsendet vara tillräckligt skyddadt af de stränga straffbestämmelser för försummad vaccination, som innehölles i skyddskoppympningsreglementet. Motionären hoppades derföre att ej röna mycken motsägelse, då han föresloge afskaffandet af detta nu omnämnda *särskilda vaccinationstväng*.

Men motionären föreslår ock, dels i följd af eget mångårigt studium, dels på grund af uppmaningar från flere håll, afskaffandet af *allt vaccinationstväng*. Han omnämner, hurusom i de flesta civiliserade länder sedan flere år tillbaka en stark rörelse pågår i ändamål att undanrödja detta slags förhatliga ingrepp i den personliga friheten. Med hvarje dag hade, de medicinska auktoriteternas åtgörande oaktadt, motståndet mot vaccinationstvänet ökats och förtroendet för vaccinationen minskats, och detta ej minst sedan numera flerstädes från statsmedicinsk sida framhållits angelägenheten af att, till undvikande af de faror, med hvilka den hittills brukliga arm-till-arm-vaccinationen är förknippad, öfvergå till det förment oskadligare bruket af s. k. animal lymph, d. v. s. af vaccin tagen från inokulerade kalfvar. Det hade sålunda i vårt land under nära 70 års tid varit *vid vite ålagdt* hvarje fader eller moder att i sina barns blod låta införa ett smittämne, hvilket nu erkändes vara af mer eller mindre farlig beskaffenhet.

Vidare anför motionären, att smittkopporna, så väl i Sverige som i flere andra länder, allt sedan medlet af förra århundradet, eller så vid pass, gingo i aftagande samt slutligen i det närmaste försvunno, till dess de åter, efter införandet af den kompulsoriska vaccinationen, på 1820-talet så småningom började tilltaga och omsider vid den senaste epidemien 1874 både fingo en ganska betydlig utbredning och lokalt gestaltade sig fullt ut lika elakartade som under de svåraste epidemierna på 1700-talet. Det är således motionärens åsigt, att förminskningen af smittkoppsfarsoterna *icke* kan hafva varit, såsom man på god tro antagit, förorsakad af den ungefär samtidigt införda vaccinationen.

Rigtigheten af denna åsigt anser motionären vara i af honom utgifna skrifter, hvilka ståtts till Utskottets förfogande, ovedersägligen bevisad. Han anser sig i dem äfven hafva bevisat, att, i stort taget, vaccinationen är oförmögen att motverka mortaliteten i smittkoppor.

Motionären anser det äfven vara ådagalagdt, att den större eller mindre dödligheten i smittkoppor i medeltal icke utöfvat något märk-

bart inflytande på den *allmänna mortaliteten*. Men då det endast vore den sistnämnda, som för *staten* hade någon betydelse, under det att det för *staten* måste vara likgiltigt, huruvida den enskilde medborgaren doge i den ena eller andra sortens sjukdom, så funnes ur denna synpunkt intet skäl att i det fallet genom tvångsåtgärder ingripa i den personliga friheten.

Äfven visade de statistiska siffrorna, att till och med under den svåraste smittkoppsperioden i vårt land *i medeltal* icke mer än omkring 8 procent af dödsfallen varit förorsakade af smittkoppor, hvarför det syntes temligen omotiveradt, att hela befolkningen skulle tvingas, med eller mot den enskildes vilja, till begagnande af det förmenta skyddsmedlet vaccinationen.

Icke få personer funnes dessutom, som rent af hyste samvetsbetänkligheter vid att låta införa ett gift eller smittämne, hvad man nu ville kalla det, i blodet af ett barn, som vår Herre låtit komma friskt till verlden. Dels vore nemligen vaccinen sjelf *ett smittämne*, hvars inokulering, såsom erfarenheten visat, ej sällan framkallade åkommor af ganska svår beskaffenhet, ja, ofta nog med dödlig utgång, dels låge en ännu större fara uti möjligheten af öfverflyttandet genom vaccinationen af det ena eller andra sjukdomsanlaget hos det subjekt, från hvilket vaccinen toges, särskildt af ärftlig venerisk sjukdom.

Motionären framhåller slutligen, att det väl måste vara ett onaturligt ingrepp i den personliga friheten att *tvinga någon till en medicinsk operation, med hvilken äfventyr vore förbundet*, och föreslår,

»att Riksdagen ville hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla, att dels det i § 2 af 1853 års reglemente för skyddskoppymningen i riket stadgade villkor för rätt att intagas i allmän skola, läro- eller uppfostringsanstalt upphäfves; och dels i sammanhang dermed, hvad lag och författningar i öfrigt stadga, innefattande påföljd för underlåtenhet att undergå vaccination, likaledes upphäfves. Då emellertid en långvarig praxis naturligtvis hos många alstrat föreställningar om vaccinationens värde, dem jag icke vill såra, och då jag för ingen del missunnar någon att få göra allt det bruk af vaccinationen, han för sig eller de sina önskar, så vill jag ej heller föreslå någon förändring af de anordningar för öfrigt, som blifvit träffade till vaccinationsväsendets upprätthållande; det är endast det personliga tvånget jag önskar få afskaffadt.»

I fråga om skyddskoppypningens nytta hafva de medicinska auktoriteterna uttalat en helt annan uppfattning än motionären. För att ej nämna hvad härom från vårt eget land vore att omförmåla, vill Utskottet endast meddela, att då i början af 1870-talet fråga blef om antagandet af en gemensam skyddskoppypningslag för tyska riket, den kungl. preussiska vetenskapliga deputationen för medicinalväsendet sammanfattat de genom vetenskap och praxis vunna resultaten i denna fråga i följande satser:

1) dödligheten i smittkopporna har sedan vaccinationens införande betydligt aftagit;

2) skyddskoppypningen lemnar för ett visst antal år ett största möjliga skydd mot denna sjukdom;

3) den förnyade vaccinationen utplånar likaså säkert för en längre tid den återvändande mottagligheten för sjukdomen och lemnar ett allt större skydd emot dess dödliga utgång.

Om ock de åsichter härom, som af motionären uttalats, i andra länder från vissa håll ifrigt förfäktas, så hafva de dock näppeligen ens der, än mindre i vårt land, vunnit någon allmännares tillslutning.

Vanligare torde vara, att man påträffat personer, som, om icke i lika hög grad som motionären, dock i viss mån hysa betänkligheter med afseende på de faror vaccinationen kan medföra. Men äfven i denna punkt äro läkarne af annan mening. Så säger den ofvannämnda preussiska deputationen, att det icke föreligger något säkert faktum, som talar för ett menligt inflytande af vaccinationen på människornas helsa. Och den svenska Medicinalstyrelsen har helt nyligen, då den hade att yttra sig öfver en af den i inledningen till motionen nämnda personen gjord underdånig ansökan, att hans son, oaktadt han icke blifvit vaccinerad, måtte få intagas i allmänt läroverk, derom uttalat sig på följande sätt.

»Medicinalstyrelsen vill emellertid anföra det förhållandet, att erfarenheten beträffande vaccination med godt ympämne och i öfrigt på rätt sätt utförd åtminstone icke inom vårt land gifvit något stöd för sanningen af omförmålda beskyllning, att nemligen derigenom farliga sjukdomar skulle grundläggas i människans organism, eller att blodförgiftning deraf skulle blifva en följd; denna erfarenhet har förblifvit densamma, oaktadt de vaccinerades antal inom landet numera betydligt öfverstiger hundratusen årligen».

»Derjemte finner Styrelsen det lämpligt att här anföra, hurusom genom Helsovårdsnämndens i Stockholm försorg under senare tid anstalter blifvit vidtagna till erhållande här i hufvudstaden af naturlig

vaccin från kalvvar (animal vaccin), samt att det ej torde möta svårigheter att genom Förste Stadsläkaren i Stockholm erhålla sådant ympämne, hvarigenom, om detta begagnas, all fruktan för sådan smittosam sjukdom som genom vaccinationen befaras kunna uppstå, bör vara fullt undanröjd.»

Medicinalstyrelsen tillägger slutligen, att den »anser hvad af sökanden i hans skrifvelse blifvit anfördt beträffande vådan af vaccinationen vara grundlöst, såsom härrörande af föråldrade fördomar och af bristande erfarenhet om hithörande förhållanden». Den anser sig ock derföre, med stöd af gällande författningar, sakna skäl att till ansöknings tillstyrka bifall.

Beträffande dels vaccinationens nytta, dels dess ofarlighet, anser sig Utskottet ej behörigt att uppträda såsom skiljedomare mellan motionären å ena sidan och de medicinska auktoriteterna å den andra, och än mindre anser sig Utskottet kunna göra Kammaren ett tillstyrkande, grundadt på en från desse senares afvikande uppfattning. Men om man således måste utgå derifrån, att vaccinationen är både nyttig och ofarlig, så torde, med afseende på smittkoppepidemiens fruktansvärda verkningar, tvångsvaccinationen böra tolereras såsom en af de åtskilliga tvångsåtgärder, hvilka staten anser sig berättigad och pliktig att vidtaga i den allmänna helsovårdens intresse.

Att den allmänna åsigten i vårt land gillar den nuvarande anordningen af vaccinationen, torde på visst sätt framgå af de uppgifter rörande densamma, som här ofvan blifvit meddelade, och särskildt af den omständigheten, att då anslaget till vaccinationen vid 1874 års riksdag mer än fördubblades, icke en enda röst inom någondera Kammaren höjde sig deremot. Det torde ock med säkerhet kunna påstås, att bestämmelserna rörande påföljd för försummad vaccination med största hofsamhet tillämpas, och de fall, då Konungens Befallningshafvande anlitas att i denna sak ingripa, torde vara mycket sällsynta. Jemförelsevis ny är, såsom redan nämnts, den för tyska riket gällande skyddskoppympuingslagen, som trädde i kraft den 1 April 1875; de bestämmelser, som rörande vaccinationstvänet der finnas, äro dock vida strängare, än de hos oss gällande, enär dels bötesbeloppen, som vid uraktlåtenhet att följa lagens föreskrifter skola åläggas, äro större, dels äfven ett revaccinationstväng — under det 12:e lefnadsåret — der föreskrifves.

På grund af hvad sålunda anförts anser sig Utskottet icke kunna tillstyrka bifall till motionen i hvad den rör afskaffandet af det allmänna vaccinationstvänet.

Hvad åter beträffar motionärens önskan, att undergången vaccination måtte upphöra att vara ett vilkor för rätt att intagas i allmän skola, läro- eller uppfostringsanstalt, så kan Utskottet icke heller i denna del understödja motionären. Om det i allmänhet måste anses vara statens rätt och pligt att upprätthålla vaccinationstvänget, så lär det ännu mer vara det inom de uppfostringsanstalter, som af allmänna medel bekostas. Men i sådant fall äro bestämmelserna rörande det allmänna vaccinationstvänget ej tillräckliga — detta visar bland annat det exempel, med hvars anförande motionen inledes — utan särskilda sådana äro af nöden. Utan tvifvel skulle ock, i händelse af en smittkoppepidemis utbrott, stor oro väckas hos föräldrar och målsmän, om de finge kunskap om att ovaccinerade barn funnes i den skola, som besöktes af deras egna barn eller myndlingar. Det skulle dessutom vara för mycket stridande mot läroanstalternas intresse att möjligen nödgas afbryta sitt arbete i följd deraf, att smittkoppepidemien på grund af uraktlåten vaccination bland skolungdomen utbröte. Väl är det sant, att vaccinationstvänget ej är till dess fulla utsträckning i våra skolor tillämpadt, men detta synes ej vara något skäl att, om det eljest är nödigt, afskaffa den del deraf, som redan förefinnes.

Då Utskottet således beträffande nyttan, ofarligheten och nödvändigheten af en allmänt genomförd vaccination anser sig böra utgå från en annan uppfattning, än den, som af motionären hyllas, har Utskottet icke kunnat tillstyrka bifall till hans förslag, utan hemställer,

att Herr P. A. Siljeströms motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 5 Maj 1885.

På Utskottets vägnar:

SIGFRID WIESELGREN.